

VNIVERSA
PHILOSOPHIA
PERIPATETICA.

Quam in

CATHOLICA ET ELECTORALI
VNIVERSITATE INGOLSTADIANA
TRES E SOCIETATE IESV
METAPHYSICÆ STUDIOSI
PVBLICE DISPYTANDAM PROPOSVERE.

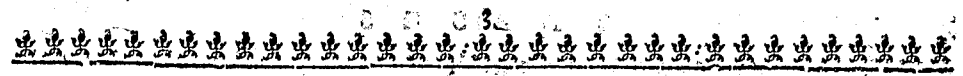
Anno Christiano MD. LXXIV.

Ad diem 26 Maij.

INGOLSTADII,

Ex Typographeo GREGORII HAENLINI.

LOGICA.

THESIS I.

LOGICA est scientia strictè dicta, latè practica. Habet pro obiecto operationes mentis vt dirigibiles. Vtens actiuè sumpta non differt nisi connotato à Docente. Ens Rationis est cuius esse pendet à ratione. Aliud est subiectiuum, aliud effectiuum, aliud obiectiuum.

II. VNIVERSALE generatim sumptum est vnum quid ad multa pertinens. Aliud est in causando, aliud in significando, aliud in repræsentando, aliud in essendo. Vniuersale in causando est causa plurimum effectuum, maximè specie distinctorum productiua. Vniuersale in significando est vox multa indifferenter & diuisim significans. Vniuersale in repræsentando est conceptus multa indifferenter repræsentans. Eius fundamentum est similitudo naturarum singularium. Vniuersale demum in essendo est conceptus Vniuersalis in repræsentando.

III. VNIVERSALE itaque in essendo (ex quo sequitur Vniuersale in prædicando) est natura abstracta. Materiale ipsius est natura seu naturæ singulares, quatenus habent vnitatem quandam imperfectam, quæ dici potest similitudinaria. Formale coalescit ex vnitatem extrinsecâ desumptâ à conceptu, & aptitudine multis inessendi. Fit vniuersale per operationem directam; factum cognoscitur per reflexam. Manet vniuersale in actuali prædicatione. Diuiditur in quinque species, Genus, Speciem, Differentiam, Proprium & Accidens, quæ analogicè in ratione Vniuersalis conueniunt.

IV. PRÆDICAMENTA sunt decem. Inter hæc sufficit distinctio rationis. Substantiæ etiam immateriales & incorruptibiles ijs includuntur, non item DEVS. Substantiæ prædicamentum melius ordinatur per concreta, accidentium per abstracta. Substantia est ens quod in nullo est subiecto. Ratio quantitatis generalissimè sumptæ consistit in extensione etiam generalissimè sumptâ. Quantitas molis consistit in impenetrabilitate partium. Realiter distinguitur à substantiâ.

V. RELATIO prædicamentalis est purum esse ad, siue merus respectus ad aliud. A fundamento & termino simul cum reliquis conditionibus distinguitur solâ ratione formali. Terminatur ad terminum vt absolutum. Transcendentalis est entitas inuoluens respectum.

VI. SIGNI Essentia consistit in aptitudine proximâ aliquid significandi. Conceptus medius est naturale & formale signum ipsius vocis. Enuntiatio est qualitas simplex. Eadem semel vera non potest esse falsa aut contrâ. Contradictionis altera pars de futuro contingenti est determinatè vera, altera determinatè falsa.

VII. SYLLOGISMVS integraliter sumptus inuoluit plures cognitiones reipsâ distinctas cum aliquâ dependentiâ vnus ab alterâ. Essentialiter acceptus est vnus simplex iudicij relatiui actus. Iudicia præmissarum non sunt necessario priora tempore iudicio conclusionis.

VIRGINI
SINE MACVLA CONCEPTAE
DOMINAE
NATURAE VNIVERSAE

Ter Admirabili

M A T R I

M A R I Æ

SS. ^{mis} Philosophorum Præsidibus

MAGNO P. XAVERIO

ET

CATHARINAE MART. V.

Disputationem hanc

Filij, Clientes Infimi

LL, VV. offerunt, dicant, consecrant.

VIII. DEMONSTRATIO præstantissima syllogismi species, est ratiocinatio constans ex necessarijs, quæ scientiam efficit. Scientia est conclusio demonstrationis. Alia est à priori, alia à posteriori. Scientiæ nostræ ferme sunt à posteriori. Scientia totalis est aggregatum per accidens. Eius obiectum debet esse immutabile & æternum in esse essentia. Error cum scientiâ pugnat. Intellectu instructo assensu euidenti non superuenit naturaliter obscurus circa idem obiectum. Possimus tamen multa scire simul habitu & opinari.

PHYSICA.

IX. PHYSICA obiectum habet Corpus naturale quæ tale. Eius principia sunt duo, materia & forma. Generationis tria, accedente ad hæc duo Priuatione. Materia est pura potentia subiectiua. Habet propriam, & à forma independentem existentiam. Appetit omnem formam suo modo cuius naturaliter capax est.

X. FORMÆ substantiales dantur. Educuntur omnes è sinu materiæ, rationali exceptâ. Commentitium est eas aut earum inchoationes in materiæ sinu delictuisse. Partiales in viventibus consistunt cum totali. Corporeitatis est superuacanea. Nulla intenditur vel remittitur. Priuatio formaliter loquendo non est ens quamuis diminutum. principiat desinendo.

XI. Ex materiâ velut potentiâ & formâ velut actu fit vnû per se. Potentia tamen & actus accipi debent in actu secundo, quo modo inuoluunt cõiunctionem substantialem. Ea est modificatio ex naturâ rei distincta à materiâ & formâ: vnica in composito: subiectata in materiâ, distincta ab educatione formæ: continetur in essentia compositi vt Quo. Compositum à partibus vnitis vt sic distinguitur solâ ratione.

XII. NATURA est principium motus. Ars naturæ æmula mira operatur applicando actiua passiuis; à quâ verum aurum fieri posse non est improbabile. Causarum quattuor sunt genera, Materia, Forma, Efficiens & Finis. Conceptus essentialis causæ in actu primo consistit in virtute causandi, quæ non nisi ratione ab eius entitate distinguitur: in actu secundo in influxu à causâ modaliter distincto.

XIII. CAUSSA Physica naturâ prior est effectu etiam quando actu causat. Non repugnat in genere causæ efficientis duas causas totales totalitate causæ concurrere ad eundem effectum. Duæ causæ sibi inuicem causæ esse non possunt respectu eiusdem existentia & in eodem genere, licet possint in diuerso.

XIV. CAUSSALITAS intrinseca materiæ & formæ respectu compositi est vnio, quam neq; DEVS supplere potest. Extrinseca respectu materiæ est sustentatio. Hæc causalitas conuenit etiam suo modo accidentibus, eorum tamen aliqua necesse est subiectari in materiâ. Primarius effectus formæ est compositum; secundarius expulsio formæ, quam DEVS impedire potest.

XV. EFFICIENS requirit existentiam vt causset, distinguitq; oportet ab effectu. Eius causalitas est actio modaliter distincta ab agente, passo, & termino. à passione non nisi ratione ratiocinatâ distinguitur. Actioeductiua recipitur in subiecto termini producti. Est substantialis cum terminatur ad substantiam, accidentalis cum ad accidens.

XVI. CAUS-

XVI. CAUSSA Prima tres habet causalitates sibi proprias, Creationem, Conseruationem, & Concursum. Creatio est productio rei ex nihilo, nulli creaturæ communicabilis vt causæ principali: assumi tamen potest tamquam instrumentum. Est modus realiter distinctus à termino. Sequitur naturam actionis. Res creatæ de se nihil sunt, ideoq; à DEO non tantum creari, sed & continuo influxu conseruari debent ne pereant. Conseruatio est eadem actio continuata cum primâ rei productione. Concursum DEI necessarius est in omni actione causæ secundæ tum ex parte causæ, tum ex parte effectus, hinc eadem est actio DEI & Creaturæ. Concurrit DEVS concursu indifferente, quem creaturæ liberæ exponit ad omnia, determinat tamen ad indiuiduû; ab eadem quoad speciem suo modo determinatur.

XVII. CAUSSAE creatæ aliquid reuera efficiunt etiam vt principales in suo ordine. Forma substantialis est principium principale quo suppositum operatur. Instrumentale proximum sunt adnatæ facultates. Per hæc principia simul sumpta semper producit suppositum creatum tum substantias, tum accidentia. Instrumentum reuocatur ad causam efficientem. Cum est naturale nihil virtutis intrinsecæ superadditum accipit à causâ principali, à quâ dicatur præmoueri.

XVIII. FINIS ratio formalis causandi est bonitas vera vel apparens. Bonum vtile habet bonitatem aliquam intrinsecam. Finis mouet secundum esse reale non autem intentionale. Requirit tamen cognitionem præuiam ad hoc vt actu moueat. Causalitas finis est motio metaphorica, ab actione efficientis indistincta. Natura vniuersa à suo auctore dirigitur in finem. agentia non libera potius agi dicuntur in finem quam agere propter finem, nisi considerentur prout substant directioni liberi agentis. Casus & Fortuna dantur sano sensu.

XIX. MOTVS qui est actus entis in potentiâ quatenus in potentiâ specificatio nem desumit à termino, sicut & omnis actio. Ad vnitatem numericam in super requirit vnitatem mobilis & temporis. Terminatur ad tria tantum prædicamenta, quantitatem, qualitatem, & Vbi. Motus localis est acquisitio vbi fluentis. Fit successiue etiam in Vacuo, licet hoc naturaliter non detur. Idem corpus duobus motibus localibus simul moueri non potest.

XX. LOCVS extrinsecus est superficies prima continens, immobilis. Formale illius est immobilitas, & relatio continentia, quæ fundantur in Vbi intrinseco certo modo in superficie permanente. Locus itaq; intrinsecus est Vbi, modus absolutus, ex naturâ rei distinctus à corpore vbicato, independens ab omni spatio etiam imaginario. Idem corpus potest poni pluribus locis totalibus, & plura vno etiam quantitatiue, sed per actionem præcisè tantum adductiuam, neq; necessaria est reproductiua.

XXI. TEMPVS essentialiter est duratio motus strictè dicti, sensibilis scilicet & successiui continui. Vniuersale est motus cœli quatenus per illum durationem omnium rerum metimur. Duratio rei permanentis est modus ab eadem distinctus. Identificatur actioni conseruatiuæ. Hæc itaq; necessariò inuoluit successionem sine vllâ tamen termini in propriâ entitate inuouatione. Sola æternitas est tota simul ab intrinseco, vt pote vnum instans indiuisibile omnia tempora imaginabilia com-

plectens. Tempus imaginarium non videtur distingui ab ipsâ Æternitate, sicut & spatium imaginarium ab Immenfitate DEI.

XXII. CONTINUVM non componitur ex meris indiuisibilibus, sed ex partibus & indiuisibilibus finitis in infinitum. Eas partes actu distinctas ante operationem mentis, etsi non diuisas sensus ipse fatis aduertit. Infinitum categorematicum in omni simpliciter entis genere creato implicat. Datur itaq; tantum synkategorematicè infinitum etiam obiectiuè in mente diuinâ, quod necessariò inuoluit inadæquationem.

XXIII. MVNDVM DEVS creauit in tempore. Non potuit fieri ab æternitateq; secundum res successiuas, neq; permanentes. Cum ordinario DEI concursu perennare potest. Est vnicus. Plures tamen etiam specie ab hoc distinctos condi à DEO non implicat.

XXIV. COELVM est corpus simplex constans tamen materiâ & formâ, quæ materia specie à sublunari distinguitur. Mouetur ab Intelligentijs assistentibus, non item animantibus propriè. Motus raptus physicè rem considerando est incredibilis. agit cælum in hæc inferiora per motum, lucem, & alias occultas qualitates.

XXV. ELEMENTA sunt quattuor, Ignis, Aër, Aqua, & Terra. Mouentur ad sua loca naturalia proximè à grauitate & leuitate. Grauitas terræ & aquæ; item leuitas aëris & ignis solam differunt secundum magis & minus. Leuia & grauia celerius mouentur in fine motus quam initio. Leuitant & grauitant etiam in locis naturalibus. Proiecta mouentur ab impetu sibi impresso. Mobile in puncto reflexionis non necessariò quiescit.

XXVI. GENERATIO substantialis per se instantanea, per accidens successiuâ; formaliter consistit in vnitione formæ cum materiâ. Corruptio est ens merè negatiuum. in hac non fit resolutio vsque ad materiam primam.

XXVII. ALTERATIO est motus ordinariè successiuus & continuus. potest quantum est ex parte termini fieri in instanti. Intensio fit per additionem gradus ad gradum in eadem parte subiecti. sunt isti gradus eiusdem rationis specificæ & indiuidualis.

XXVIII. NVTRITIO & Accretio prout ordinariè fiunt inter se non distinguuntur. Consistunt formaliter in vnitione formæ viuientis ad materiam alimenti supposita vnitionis materiæ alimenti ad materiam alicui, ita tamè vt accretio connotet eam materiam esse quantam, quod non connotat, sed abstrahit nutritio. In Rarefactione & condensatione producuntur primariò raritas & densitas; secundariò noua extensio localis sine productione nouæ quantitatis.

XXIX. IN DISTANS creatura non potest agere. Posset tamen Creator, si non esset immensus. Simile non agit in simile. Actio antiperistatica fit subinde ab extrinsecò, subinde ab intrinsecò. Reflexa ab agente principali. Datur vera & realis reactio.

XXX. IN MIXTO manent Elementa secundum suas qualitates refractas, non autem secundum entitates. Primæ Qualitates elementorum sunt quatuor vulgatæ. Calor aëris & ignis specie non differunt. Elementa non habent terminum magnitudinis aut paruitatis intrinsecum, quem tamen habent viuentia. XXXI,

XXXI. ANIMA est actus primus substantialis corporis organici. Animarum tria, animatorum quattuor sunt genera. Omnes animæ præter rationalem sunt diuisibiles in partes homogeneas. Informant omnes partes corporis continuas. Vnica reperitur in singulis viuentibus. Fætus successiuè pluribus informatur. Anima irrationalis etiam purè vegetatiua est vera anima, neque adiunctam habet sensitiuam.

XXXII. POTENTIARVM quinque sunt genera. Realiter distinguuntur ab animâ. Organicæ recipiuntur in materiâ. Spirituales immediatè solum in animâ. Profluunt omnes ab anima per resultantiam naturalem, quæ est vera actio modaliter ab ipsis distincta. Specificantur ab obiectis. habent se potentia & actus vt excedens & excessum.

XXXIII. POTENTIAE vegetatiuæ sunt tres, Nutritiua, Augmentatiua, & Generatiua. hæc ab illis realiter; illæ inter se solâ ratione distinguuntur. à calore vitali, prædictæ omnes. Nutritiua subiectatur in toto corpore. habet partes integrantes diuersæ rationis specificæ.

XXXIV. POTENTIAE sensitiuæ sunt partim actiuæ, partim passiuæ. constant permanent in organo nec habent se per modum irradiationis deriuatæ à cerebro. adæquatè diuiduntur in quinque sensus vulgatos Visum, Auditum, Odoratum, Gustum & Tactum. Sensus internus reipsâ est vnicus; residet in cerebro.

XXXV. ANIMA rationalis est actus substantialis, spiritualis, indiuisibilis, immortalis, forma verè informans non per replicationem, sed per vnionem materialem & diuisibilem. Inexistit corpori extenso per vbi spirituale & diuisibile. Eiusdem perfectionis indiuidualis est in omnibus hominibus.

XXXVI. POTENTIAE animæ rationalis sunt tres, Intellectus Memoria, Voluntas. hæc ab illis realiter distinguitur; non item memoria ab intellectu. Intellectus possibilis realiter distinguitur ab agente. est à suo ortu pura potentia in genere intelligibilium. formatur ab agente illustrante phantasmata. non est potentia organica.

XXXVII. ACTVS vitalis est actuale exercitium viuientis quâ viuens est. Consistit adæquatè in actione, passione & termino. Producitur à potentia vitali concurrente anima tamquam causa principali. Dantur species impressæ sensibiles & intelligibiles; Internæ & Externæ. Impressæ sunt qualitates reales sui obiecti similitudines non formales, sed intentionales.

METAPHYSICA.

XXXVIII. METAPHYSICA est scientia, quæ pro obiecto contemplatur ens abstractum re vel ratione. Conceptus entis tam formalis quam obiectiuus vnus est. cuius ratio in hoc præcisè consistit quod habeat essentiam realem, cui scilicet non repugnat esse aliquid. Contrahitur ad sua inferiora per duos modos positiuos quæ se habent per modum abstracti metaphysici à suo concreto metaphysico.

XXXIX. ESSENTIA ante existentiam nihil est reale. actualis à possibili tantum

rum distinguitur vt ens à non ente. Ens reale est analogum ad DEVM & creaturam, substantiam & accidens. Porro Analoga diuiduntur in Analoga Attributionis, Proportionalitatis & Inæqualitatis. Analoga attributionis sunt, quorum nomen commune est, ratio verò nomini respondens eadem termino, diuersa habitudine ad illum. Proportionalitatis sunt, quorum nomen commune est, ratio verò nomini respondens proportionaliter eadem. Horum vnum semper est metaphoricum. Inæqualitatis sunt, quorum nomen commune est, ratio nomini respondens imperfectè indifferens, siue imperfectè eadem obiectiue.

XL. **SUBSISTENTIÆ** ratio in hoc consistit quod sit terminus vltimus naturæ, per quem redditur incommunicabilis alieno supposito. adæquatè conuenit materiæ & formæ, ideoque potest esse diuisibilis. ad agendum prærequiritur per modum conditionis complementis principium agendi. hac ratione actiones dicuntur esse suppositorum. Suppositum est compositum ex naturâ & substantiâ. Persona est suppositum naturæ intellectualis. Accidens est ens ex suâ naturâ natum inhærere in alio. Cum est entitas, inhærentia est modus superadditus.

XL I. **ENS** attributa habet tria, quæ se habent instar passionum, Vnum, Verum, Bonum. Bonum absolutum dicit rei integritatem & perfectionem in se: respectuum relationem conuenientiæ. Verum transcendens situm est in conformitate rei cum intellectu. Vnum dicit negationem diuisionis materialiter sumptæ, siue ipsam entitatem sub indiuisione. Multitudo dicit res plures quarum vna non est alia. Includit distinctionem vnus ab altero, non tamen necessariò diuisionem. Distinctio formaliter & præcisè in hoc consistit, quod vna res non sit alia.

XL II. **DISTINCTIO** diuiditur generaliter in realem & rationis. Formale distinctionis rationis sunt conceptus aut plures aut diuersimodè rem eandem repræsentantes. Virtualis distinctio est eminentia quâ vna & eadem entitas æquiualeat pluribus. Distinctio formalis Scoti videtur cum virtuali coincidere. Signum distinctionis in genere est proportionata contradictio. Indiuiduationis physicum principium est cuiusque rei entitas integra.

XL III. **DARI** ens vnum supremum, quod sit rerum omnium principium omninò primum, ratio naturalis conuincit. huic omnes causæ secundæ essentialiter subordinantur, ideoque sunt velut instrumenta illius, quæ proinde quocumque vult sine vllâ difficultate impellit. Potest rem quamlibet permanentem reproducere, non potest tamen successiuam, ideoque nec tempus, nec vllam durationem. Continentur in hoc vniuerso agentia quædam creata incorporea, quæ philosophi Intelligentias vocant. illæ tum ex motibus cœlorum, tum ex alijs item effectibus deprehendi possunt.

Omnia ad Maiorem DEI gloriam.

Cum facultate superiorum.

